

PROJEKT PRO PROVEDENÍ STAVBY

Akce: Novostavba Chráněného bydlení „Domov Mirandie“

F.1.1.1.1. – SO 05

TECHNICKÁ ZPRÁVA – **SO 05 – Kompletní sadovnické a zahradní úpravy – řešení zahrady**

NÁVRH ZAHRADY NAD OBJEKTEM CHRÁNĚNÉHO BYDLENÍ MIRANDIE

Část stavebního dílu SO 05 (venkovní prostory)

Předmět řešení návrhu a lokalizace

Předmětem řešení návrhu je vytvoření zahrady jako nejbližšího venkovního zázemí objektu chráněného bydlení Mirandie pro dospělé osoby s mentálním postižením. Jedná se o doplnění vegetačních prvků do dvora plánovaného objektu (na parcelách č. 209/1 a 209/2) a navržení základního konceptu zahrady navazující západním směrem na hlavní budovu a hospodářskou budovu (parcela č. 62/3). Jedná se o parcely v centru zastavěné části obce na místě původně stojícího řadového rodinného domu s přílehlou zahradou.

Dvůr spolu se zahradou tvoří stavební díl SO 05.

Současný stav

Lokalita pro výstavbu chráněného bydlení se nachází v části obce s východně západní orientací parcel, kdy domy tvoří řadovou zástavbu podél hlavní silnice a zahrady navazují západním směrem v mírném svahu orientovaném k východu. V současnosti se na parcelách 209/1 a 209/2 nachází z větší části rozebraný původní rodinný dům, stávající hospodářská budova. Zahrada na parcele 62/3 je ze strany jižní, západní a severní oddělena od sousedních zahrad soukromých vlastníků drátěným plotem. Západní cca 2/3 zahrady se jen mírně svažují k východu, spodní část pak v příkřejším sklonu (cca 16-18%) navazuje v celé šíři na parcely 209/1 a 209/2.

Vegetační prvky

V původním dvoře se před ještě stávající hospodářskou budovou nachází dvě vzrostlejší třešně (6 a 7 m vysoké).

Ve svahu za hospodářskou budovou další třešeň (v 6 m), dvojice vzrostlých borovic (10 a 9 m), stromový tis (6 m) a tři menší ovocné dřeviny ve velmi špatném zdravotním stavu.

Horní cca 1,2 zahrady je tvořena zpustlou vinicí, v podrostu břečťan. Při severním okraji dva krušpánky (Buxus - výška cca 1,2 a 2 m). Ve zbývajících částech zahrady vzrostlý ruderalní porost a křoviny výšky kolem 1 – 2 m.

Návrh

Většina cílové parcely 62/3 bude sloužit jako udržovaná zahrada, přístupná dlážděnou cestou ze dvora a alternativně z terasy navazující na 2. NP. Cílem návrhu je řešení základního uspořádání zahrady, která bude sloužit klientům chráněného bydlení a v závislosti na konkrétních požadavcích vyplývajících z jejího užívání může být v budoucnosti dotvořena o prvky jako zeleninové, květinové záhony apod. (vytvoření zajímavé práce pro mobilnější z uživatelů chráněného bydlení).

Základní uspořádání zahrady tvoří následující prvky:

1. Solitérní dřevina v prostoru dvora chráněného bydlení

Navržen je plnokvětý kultivar domácí třešně ptačí – *Prunus avium* 'Plena', která ozvláštní prostor svou roční proměnlivostí: množství bělostných květů s rašícími lístky, v létě žádoucí stín, na podzim efektní zbarvení listů, v zimě propustí cenné sluneční paprsky, netvoří plody - neznečistí plochu dvora opadem plodů.

Eliptický prostor pod solitérní dřevinou bude oset okrasnou travní směsí (do suchých podmínek), v budoucnu může být doplněna volným rozhozením jarních drobných cibulovin (krokusy, ladoňky, sněženky...)

Okrasnou travní směsí bude oset i pás podél komunikace před objektem chráněného bydlení.

2. Keřová clona při jižní hranici zahrady

Keřová pohledová clona při jižní hranici oplocení je navržena jako volně rostlý živý plot, na který navazuje náznak ovocného sadu, proto jsou voleny záměrně menší ovocné keře – rybíz. Pro vyšší pestrost chuti i doby zrání jsou navrženy různé druhy a odrůdy:

Rybíz černý – Titania

Švédská odrůda, plodnost pravidelná a bohatá. Vysoce odolný padlí americkému, rzi vejmutovkové, k antrakozé odolnost střední až vyšší. Pro všechny oblasti, na přímý konzum i zpracování. Odrůda oblíbená pro svou velkou odolnost, dobrou chuť a nenáročnost.

Měsíce konzumní zralosti: červenec – červenec

Rybíz bílý 'Primus'

Primus - slovenská odrůda. Má dlouhý hrozen, šťavnatou, sladkokyselou aromatickou chuť. Středně ranný, slušná odolnost na palí angreštové. Velmi plodná odrůda.

Měsíce konzumní zralosti: červenec - červenec

Rybíz červený 'Losan'

Česká odrůda se středně dlouhým střapcem a velkými bobulemi. Chuť sladší, aromatická. Plodnost pravidelná, vysoká. Vysoce odolný proti padlí americkému a rzi vejmutovkové. Vhodný na přímý konzum i zpracování.

Měsíce konzumní zralosti: červenec – červenec

Rybíz červený 'Rovada'

Pozdně zrající velmi plodná odrůda. Velké střapce, sladkokyselá až kyselejší chuť, velice vhodná na marmelády a džemy.

Měsíce konzumní zralosti: červenec - srpen

3. Ovocný sad

V jižní části zahrady je navrženo několik ovocných druhů v pravidelném sponu – náznak ovocného sadu. Ovocný sad tak pomáhá dotvořit uzavření zahrady v pohledech z terasy navazující na 2. NP. Různé ovocné druhy zpestřují potravní nabídku zahrady, postupné zrání a umožní vykonávání jednoduchých pracovních činností:

Muchovník stromovitý – *Amelanchier arborea* 'Robin Hill'

- strom navržený uvnitř zatáčející dlážděné cesty do zahrady, tvoří pohledový cíl při výhledu z terasy přímým jižním směrem a zároveň zapadá do rastru – sponu ovocných stromů. Je tedy záměrně volen ovocný okrasný strom (velmi působivý v době květu a při podzimním zbarvení), který nabízí i zajímavě chutné plody (podobné borůvkám).

Meruňka – *Prunus armeniaca* 'Velkopavlovická'

Je středně raná odrůda s velkými oválnými plody. Zraje kolem 22.července. Plody jsou velké, vhodné pro přímý konzum a konzervářské zpracování. Velkopavlovická meruňka je velmi oblíbená a stále vyhledávaná odrůda pro své kvalitní plody, výborné meruňkové chuti.

Jabloň – *Malus* 'Panenské české'

Panenské české (10. – 4.) - velmi stará česká odrůda. Plody jsou malé až střední, červené, případně s žíhaným líčkem. Chutná šťavnatě, sladce navinule s typickým aroma, renetovitě, velmi dobře. Využívá se k přímému konzumu i na výrobu moštů, vín a pálenek. Dá se i povidlovat a sušit. Jablka po otlacení nehnijí, nevadnou. Jsou výborně uchovatelná. Odolnost proti mrazu je vysoká, strupovitostí ani padlím netrpívá. Dobře prosperuje i ve vyšších polohách, i na severních svazích. Vyžaduje těžší, vlhčí půdu, patřičně hlubokou a úrodnou. Strom roste středně bujně, vytváří však slabší kmeny. Tvoří pravidelné, vznosné vysoce kulovité koruny. V pozdějším věku je pro stromy typické samozmlazování v podobě vlků. Plodí, později, hojně, pravidelně. Hodí se do zahrad, sadů, pastviny, výborně se hodí pro stromořadí a aleje. Panenské české patřilo v minulosti k jedné z nejrozšířenějších odrůd u nás, ceněno pro své chuťové i tržní vlastnosti.

Hrušeň - *Pyrus* 'Konference'

Konference (10. – 11.) – vznikla koncem 19. století v Anglii jako náhodný semenáč. Plod je středně velký až větší, tvaru lahvicovitého, dlouze protáhlého. Barva je zelenavě žlutá. Chutná hodně šťavnatě, příjemně sladce, aromaticky, velmi dobře. Doposud tržní stolní odrůda, vhodná i na kompoty. Růst stromů je středně silný až slabší, koruny jsou vzpřímené, jehlancovité. Odrůda značně odolná strupovitosti, dobře odolává zimním i jarním mrazům.

Třešeň – *Prunus* 'Kaštánka'

Třešeň. Srdcovka českého původu, poloraná – zraje v druhé půli června. Plodí časně, pravidelně, hodně. Velmi oblíbená pro svou chuť, plodnost a odolnost monilióze, mrazům i praskání plodů. Vhodná na konzum i kompoty atd. Díky ranosti uniká vrtuli třešňové.

Tato třešeň pro svůj vzrůst záměrně nerespektuje základní spon ostatních ovocných dřevin, zároveň je umístěna jako pohledový cíl při průhledu mezi hlavní budovou a hospodářskou budovou ze dvora do zahrady.

4. Volně rostlý živý plot při západní hranici pozemku

Vzhledem k nižším nárokům na údržbu je pohledová clona západním směrem tvořena volně rostlými keři v linii podél plotu. Kompozičním záměrem je vytvoření keřového lemu z několika různých druhů, které mohou ozvláštnit zahradu svou rozdílnou výškou (nejvyšší keře kolem 2,5 – 3 m), strukturou, texturou, dobou a charakterem květu. Vzhledem k charakteru zaměření chráněného bydlení a tím užívání zahrady jeho obyvateli, není vhodné k ovocným druhům keřů a stromů doplňovat dřeviny s jedovatými plody. Proto i tato část živého plotu navazuje na ovocné dřeviny poněkud méně známými a netradičními ovocnými či léčivými keři:

Líska velkoplodá – *Coryllus* 'Hallská obrovská'

Stará odrůda velkoplodé lísky, částečně samosprašná, mrazuodolná, v září zrající.

Měsíce konzumní zralosti: září - říjen

Muchovník velkokvětý – *Amelanchier grandiflora* 'Prince William'

Muchovník velkokvětý (*Amelanchier* x *grandiflora*) "Prince William" – indiánské ovoce V Čechách nově objevovaný druh bobulovitěho ovoce, pocházející ze severní Ameriky. Využíván byl už od pradávna domorodými obyvateli, nyní se dokonce v USA a Kanadě šlechtí další nové ovocné odrůdy muchovníků. Plody velikosti rybízu či jeřabin dozrávají začátkem července. Konzumují se v čerstvém stavu, dají se i dobře sušit, zavařovat, použít na marmelády a sirupy. Plody připomínají chutí kombinaci sladkoplodých jeřabin a borůvek, jsou sladce navinulé a osvěžující. Muchovníky na jaro kvetou krásnými bílými květy a bývají proto využívány i jako okrasné dřeviny, na podzim ozdobně působí i jejich žlutooranžově zbarvené listy. Muchovníky lze použít i do nestříhaných živých plotů.

Muchovník velkokvětý 'Prince William' - odrůda vyšlechtěná v Madisonu (USA). Má bohaté bílé květenství a v létě velké množství chutných modročerných plodů. Listy se na podzim zbarvují červenooranžově. V dospělosti dosahuje výšky do 2,5 m, šířky do 1,8 m. Novinka v ČR.

Podmínky pro pěstování: má rád slunnější stanoviště, snese i polostín. Při výsadbě je vhodné přidat do jámy kompost. Muchovník se odvděčí za mulčování organickým materiálem kolem kmínku i občasné přihnojení kompostem - lepší plodnost. Řez stačí jen zdravotní - odstranění suchých větví, růst keřů lze mírně usměrňovat pomocí řezu.

Růže dužnoplodá – *Rosa villosa* 'Karpattia'

Velkoplodá odrůda ovocné růže. Vyselektována v Bojnicih na Slovensku v 60. letech 20. století. Pěstuje se pro chutné velké šípky, mimořádně bohaté na vitamín C a minerály. Využití plodů je jako u běžných šípků (marmelády, čaje, vína...), Karpattia má ale několikanásobně větší plody oproti běžným šípkům, proto jde zpracování na marmeládu rychleji. Zraje od konce srpna do začátku září. Keře brzy a hodně plodí. Karpattia je samosprašná, lze i využít jako solitér i na nestříhané živé ploty. Je nenáročná na pěstování, plní i okrasnou funkci (květem, listem, plodem)

Měsíce konzumní zralosti: srpen - září

Hloh peřenoklaný – *Crataegus pinnatifida* 'červenoplodá forma'

Čínský velkoplodý hloh užívaný v zemi původu jako ovoce i lék. Plody velikosti 3 - 4 cm se po snadném vypeckování suší nebo kandují. Lze je dlouho skladovat i v čerstvém stavu, dozrávají v říjnu. Chuť je nakyslá, mnohem příjemnější než u našich hlohů. Jsou, podobně jako naše hlohy, léčivé na choroby srdce, snižují krevní tlak. Keř menších rozměrů, do 3m, beztrnný, velkolistý. Působí i velmi ozdobně.

Měsíce konzumní zralosti: říjen – prosinec

Kalina obecná – *Viburnum opulus* 'Roseum'

Je výjimkou v ovocných dřevinách, kompozičním záměrem dvojice kalin je vytvoření pohledového cíle při východu z 2. NP do zahrady. Je však volen kultivar kaliny obecné s kulovitými květenstvími bez tvorby plodů.

5. Volně rostlý živý plot při severní části zahrady

Kompozičním záměrem tohoto živého plotu je vytvoření pohledové kulisy uzavírající zahradu v severní části. Keře v této části by měly mít úzký vzpřímený růst, aby nebránily pohledům z terasy při východu do zahrady z 2. NP a nezabíraly prostor v této části zahrady, kde by v budoucnu mohly být zeleninové či květinové záhony. Navrženy jsou různé kultivary ibišků v převážně bílé kvetoucích barvách, doplněny jemnými odstíny růžově a modře kvetoucích kultivarů, např.:

Hibiscus syriacus 'Admiral Dewey'

Hibiscus syriacus 'Mathilde'

Hibiscus syriacus 'Red Heart'

Hibiscus syriacus 'Oiseau Bleu'

Hibiscus syriacus 'Marina'

Hibiscus syriacus 'Maïke'

Dvojice keřů ve svahu za hospodářskou budovou

Kompozičním záměrem je vytvoření skupiny – dvojice kulovitých vzrůstnějších keřů, které působí okrasně a zároveň mohou poskytovat zajímavé nejedovaté plody:

Cornus mas

Náš původní divoký keř, pěstovaný a oblíbený pro své ovoce - dřínky (červené peckovice). Nenáročný, nádherně žlutě kvete, plody se sbírají koncem srpna. Konzumují se čerstvé, zavařené, výborné pro přípravu džemů, vín, likérů. Vhodný i do zahrady, remízky, smíšených sadů, živých plotů.

Zahrada bude oseta parkovým trávnikem do suchých podmínek.

Pozn.: Popis ovocných druhů dle www.stareodrudy.org

Technologické postupy

Příprava stanoviště

- Odstranění konstrukce vinice (sloupků a drátů)
- Pokácení všech dřevin na pozemku včetně odstranění pařezů vyfrézováním
- Odstranění ruderalního porostu
- Dvojice krušpánků (*Buxus*) v těsné blízkosti oplocení v severní části lze ponechat

Následující operace po dokončení stavby hlavní budovy, hospodářské budovy a chodníku:

- Vzhledem k podrostu tvořeném z velké části břečťanem je nutné min. 3x opakovat ošetření celé plochy herbicidem (Roundup, aplikace vždy po 14 dnech), následně opakovat postřik 2x v ohniskách výskytu (cca 15% plochy, opakovat po týdnu)
- Obdělání celé navazující zahrady rotavátorem
- Uhrabání a uválení

Založení

- V závislosti na dokončení stavby - založení trávníku výsevem – ve dvoře a před objektem travní směs okrasná do sucha, v zahradě travní směs parková do sucha
- Výsadba dřevin v příhodnou roční dobu (nejlépe od pol. října do konce listopadu):
 - Třešeň ve dvoře a muchovník při zatáčce chodníku do zahrady budou kotveny úvazem ke třem kotvicím kůlům o délce 2,5 m, průměru kůlů 7 cm, spojených příčkami. Kmen bude chráněn jutovou omotávkou.
 - Ovocné dřeviny budou kotveny úvazem k jednomu dřevěnému kůlu o délce 2 m
 - U všech vysazených dřevin nutná dostatečná zálivka

Vypracovala:

Ing. Veronika Huková